

Felle Ansvar – Polarsirkel kommuner

Etablering av helhetlig, interkommunalt forbyggende tiltak

Petter Berg-Mortensen

Politiavdelingsleder/seksjonsleder

Innledning

- Ungdom i risikozonen øker
- Trender
- Samtidig finnes SLT-strukturer å bygge på

Utenforskap blant ungdom

Status & utfordringer

- Flere ungdommer i Nordland faller utenfor, økende andel utenfor utdanning, arbeid eller meningsfylt aktivitet.
- Normalisering av narkotikabruk blant ungdom og økt tilgang på rusmidler bidrar til at utenforskap også kan utvikle seg til rus og kriminalitet.
- Utenforskap rammer ikke bare individet, det representerer et stort samfunnstap: tapte muligheter, helse- og velferdsutfordringer.

POLITIET

Ungdom i risikozonen – tidlig debut og sårbarhet

Hovedfunn fra Nordland

- I rapporten pekes det på at gjennomsnittsalderen for debut i kriminalitet synker. Halvparten av gjengangere (ungdom med flere straffesaker) er registrert i politiets systemer før fylte 15 år.
- Ungdom med tidlig debut gjør ofte flere lovbrudd over tid; tidlig kriminalitetsstart øker risiko for fortsatt kriminalitet

POLITIET

Typiske risikofaktorer som rapporten peker på

- Ustabile hjem- / familieforhold, psykiske vansker, dårlig skoletilpasning, svakt sosialt nettverk eller rusproblemer.
- Risiko for rekruttering til kriminalitet, sårbare unge utgjør målgruppe for organisert kriminalitet.

Kriminalitetsutvikling blant unge under 18 år

- Antall straffesaker med barn/unge under 18 år er relativt stabilt over de siste ti år.
- Blant disse står ca. 14 % av ungdommene med straffesaker for omtrent 46 % av alle saker. Dvs. en liten kjerne begår uforholdsmessig mye kriminalitet.

POLITIET

Vold som handelsvare

- VaaS beskrives som et fenomen der vold eller trusler tilbys som en tjeneste mot betaling.
- Voldsoppdrag formidles via digitale plattformer, sosiale medier, krypterte apper og rettes ofte mot barn og unge.
- Tjenesten har blitt mer profesjonalisert: kombinasjonen av lav pris, anonymitet og enkel tilgang gjør vold kommersialisert og tilgjengelig for flere

VaaS, ikke bare et storbyfenomen

- Rekrutteringen ikke lenger er geografisk begrenset
- Ungdom i småkommuner kan nås like raskt som ungdom på Tøyen eller Grünerløkka
- "Oppdrag" kan utføres hvor som helst også i lokalsamfunn uten tradisjonell kriminalitet
- Kriminelle nettverk utnytter unge i distriktene fordi de er «usynlige», mindre overvåket og ofte har lite politiresurser rundt seg
- Transport, våpen og oppdrag kan tilrettelegges digitalt uten lokal forankring

POLITIET

Forebygging

- Tidlig intervensjon: tiltak må rettes mot barn/ungdom før eller ved førstegangs kriminalitet.
- Fokus på helhetlig oppfølging: stabil familie, skole, nettverk, psykisk helse og sosial støtte.
- Tverrfaglig innsats mellom politi, skole, barnevern og helse for å identifisere og hjelpe sårbare unge før kriminalitet eskalerer

Prosjekt: Felles Ansvar

Etablere Felles Ansvar Polarsirkelen som helhetlig, interkommunalt tiltak for tidlig og samordnet oppfølging av ungdom i risikozonen (fra 12 år?)

Mål

- Team for individoppfølging
- Bygge videre på eksisterende strukturer
- Sikre like tilbud og lav terskel i hele regionen
- Kompetanseheving hos foreldre, skole og førstelinje
- Redusere behov for mer inngripende tiltak

Tiltak og gjennomføring

- Mål om to faste stillinger for oppfølging og koordinering
- Kontor ved Mo i Rana politistasjon
- Fast fagnettverk
- Kompetanseheving gjennom kurs og møter
- Foreldreprogrammer: rus, nettvett, vold
- Samarbeid med Felles Ansvar Salten

Fremdrift

- Høst 2025: Politisk behandling, arbeidsgruppe
- Vinter 2025/26: Avklare vertskommunemodell, samlokalisering
 - Søknad om midler fylkeskommunen og statsforvalter
 - Ansettelse, oppstart fagnettverk, mandat
 - Oppstart individoppfølging og foreldreprogram

POLITIET

Politiets bidrag

- Kontorfasiliteter og rekvisita
- Etterretning/kunnskapsrapporter
- Kjøretøy
- Kompetanseheving
- Fagnettverk
- Politikontakter & forebyggere

Politiets rolle i et felles ansvar

- Tidlig identifisering av barn og unge i risikosonen
- Etterretning og situasjonsforståelse, se trender
- Digital forebygging, avdekke rekruttering via sosiale medier og krypterte plattformer
- Operativ avverging, håndtere trusler, vold og oppdrag før de gjennomføres
- Kobling av lokalt og nasjonalt bilde, helhetlig trussel og utvikling

Felles Ansvar Polarsirkelkommuner

- Lønnskostnader 2 årsverk
- Driftsmidler, nettverk, reiser
- Kompetanseheving

Varig effekt og overføringsverdi

- Styrker og bygger videre på strukturer i kommunene
- Gir ungdom likeverdig tilbud i hele regionen
- Reduserer rus, vold og kriminalitet gjennom tidlig innsats
- Skalerbart tiltak med overføringsverdi

Implementering

- Felles retning og forståelse
- Bygge om dagens strukturer

Kommenterer eller spørsmål?

Takk for oppmerksomheten